

Num. 12015

Decret 54/2011, de 20 de maig, de currículum dels ensenyaments professionals de dansa

L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, en l'article 36.2, determina que correspon a la Comunitat Autònoma la competència de desenvolupament legislatiu i d'execució en matèria d'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats, d'acord amb el que disposa l'article 27 i el número 30 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució.

Mitjançant el Reial decret 1876/1997, de 12 de desembre, sobre el traspàs de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a les Illes Balears en matèria d'ensenyament no universitari (BOE núm. 14, de 16 de gener de 1998), d'acord amb la disposició final sisena de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, correspon al Govern de les Illes Balears dictar, en l'àmbit de les seves competències, les disposicions que siguin necessàries per establir el currículum dels ensenyaments professionals de dansa.

L'article 3 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix que els ensenyaments artístics tenen la consideració d'ensenyaments de règim especial. L'article 45 d'aquesta Llei determina que són ensenyaments artístics els ensenyaments elementals de música i de dansa, els ensenyaments artístics professionals i els ensenyaments artístics superiors. Els ensenyaments professionals de dansa s'organitzen en un sol grau de sis cursos de durada, d'acord amb l'article 48 de la Llei orgànica esmentada.

L'article 21 del Reial decret 806/2006, de 30 de juny, pel qual s'estableix el calendari d'aplicació de la nova ordenació del sistema educatiu, establerta per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, determina que en el curs 2007-2008 s'han d'implantar els quatre primers cursos dels ensenyaments professionals de dansa i han de quedar extingits els dos primers cicles dels ensenyaments de grau mitjà vigents fins a aquest moment i en el curs 2008-2009 s'han d'implantar els cursos cinquè i sisè i ha de quedar extingit el tercer cicle dels ensenyaments de grau mitjà.

El Reial decret 85/2007, de 26 de gener, pel qual es fixen els aspectes bàsics del currículum dels ensenyaments professionals de dansa regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, es va publicar al BOE el dia 13 de febrer de 2007.

Per atendre l'organització i el funcionament dels ensenyaments esmentats s'han dictat l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 7 de setembre de 2009 per la qual s'estableix l'organització i el funcionament dels ensenyaments professionals de dansa a les Illes Balears regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, i l'Ordre del conseller d'Educació i Cultura de dia 8 d'abril de 2010, de modificació de l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 7 de setembre de 2009 per la qual s'estableix l'organització i el funcionament dels ensenyaments professionals de dansa regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, a les Illes Balears.

La Conselleria d'Educació i Cultura ha elaborat el currículum propi de les Illes Balears dels ensenyaments professionals de dansa, amb la participació de tota la comunitat educativa i els sectors implicats, per la qual cosa acaba amb la situació transitòria prevista a la disposició transitòria segona de l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 7 de setembre de 2009 per la qual s'estableix l'organització i el funcionament dels ensenyaments professionals de dansa regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, a les Illes Balears, que estableix el currículum que cal aplicar, amb caràcter transitori, mentre no sigui vigent el Decret regulador del currículum dels ensenyaments professionals de dansa propi de les Illes Balears.

Per tot això, de conformitat amb l'article 19.5 de la Llei 4/2001, a proposta del conseller d'Educació i Cultura, sol·licitat l'informe del Consell Escolar de les Illes Balears, d'acord amb el Consell Consultiu, i havent-ho considerat el Consell de Govern en la sessió de 20 de maig de 2011,

DECRET**Article 1****Objecte**

1. Aquest Decret estableix el currículum dels ensenyaments professionals de dansa propi per a les Illes Balears.

2. Així mateix, regula les assignatures corresponents a cada curs dels

ensenyaments professionals de dansa de les diferents especialitats i les hores de cada una.

Article 2**Assignatures i horaris**

A l'annex 1 s'estableixen les assignatures i les hores que integren cadascuna de les especialitats dels ensenyaments professionals de dansa, implantades fins al moment a les Illes Balears.

La distribució de les hores assignades a cada assignatura setmanalment correspon a un curs escolar amb 33 setmanes lectives.

Article 3**Relació numèrica màxima professor/alumnat**

La relació numèrica màxima professor/alumnat en totes les assignatures és d'1/15, sens perjudici que la Conselleria autoritzi grups més reduïts a petició justificada del centre educatiu.

Article 4**Currículum**

Els objectius, continguts i criteris d'avaluació de cada assignatura del currículum dels ensenyaments professionals de dansa propi de les Illes Balears, excepte de les assignatures optatives, s'estableix a l'annex 2 d'aquest Decret.

L'oferta d'assignatures optatives és competència del centre educatiu, a proposta prèvia dels departaments i ha de quedar reflectida a la programació general anual. Aquesta oferta dependrà de la disponibilitat del centre i es podrà modificar anualment.

Disposició derogatòria

Queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que estableix aquest Decret o el contradiguin i, expressament, els articles 9 i 10, la disposició transitòria segona i els annexos I i II de l'Ordre de la consellera d'Educació i Cultura de 7 de setembre de 2009 per la qual s'estableix l'organització i el funcionament dels ensenyaments professionals de dansa regulats per la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, a les Illes Balears.

Disposició final

S'autoritza el conseller d'Educació i Cultura a dictar les disposicions que siguin necessàries per desplegar aquest Decret.

Palma, 16 de maig de 2011

El president

Francesc Antich Oliver

El conseller d'Educació i Cultura

Bartomeu Llinàs Ferrà

Annex 1**Horari escolar per especialitats dels ensenyaments professionals de dansa****1. ESPECIALITAT DE DANCE CLÀSSICA**

ASSIGNATURA	1r	2n	3r	4t	5è	6è
Dansa Clàssica	10	10	10	10	10	10
Dansa Contemporània		2	2	2	2	2,5
Dances de Caràcter	1,5					
Pas a Dos					2	2
Repertori			4	4	4	4
Història de la Dansa			1	1		
Música	1	1	1	1		
Anatomia Aplicada a la Dansa					1	1
Optativa					1	1

2. ESPECIALITAT DE DANSA ESPANYOLA

ASSIGNATURA	1r	2n	3r	4t	5è	6è
Dansa Clàssica	6	6	6	6	6	6
Escola Bolera	2,5	2,5	3	3	3	3
Dansa Estilitzada	1	2	3	3	3	4
Flamenc	2	2	3	3	3	3
Folklore	1	1	1	1	1	
Música	1	1	1	1		
Història de la Dansa			1			
Història de la Dansa Espanyola				1		
Anatomia Aplicada a la Dansa					1	1
Dansa Contemporània					1	1
Optativa					1	1

Annex 2

Currículum de les assignatures comunes i de les assignatures d'especialitat

1. Assignatures comunes

Assignatura: Música

La música, com a manifestació artística de les relacions sonorotemporals, presenta una total correspondència amb el món de la dansa, el moviment i el llenguatge corporal. De fet, la dansa, des dels seus orígens, ha representat la vivència corporal de la música, la imatge plàstica que expressa el contingut del pensament musical. Aquesta correspondència música-dansa-plàstica suposa, de fet, la sinestèsia més antiga i fructífera de la història de les manifestacions artístiques.

La pedagogia musical, conscient, sens dubte, de les possibilitats formatives d'aquesta correspondència, ha incorporat des de les primeres dècades del segle xx el moviment i la dansa com a elements bàsics de l'aprenentatge de l'expressió musical. Pel seu caràcter temporal, el fet musical està integrat per una sèrie de paràmetres que, tant en forma aïllada com en conjunt, tenen una íntima relació amb el moviment; d'una banda, l'organització sintàctica dels elements melòdics i harmònics condueix a un discurs integrat per una cadena de segments —o 'gests'— formals dotats d'una direccionalitat determinada tant per la mateixa música com pel compositor; d'altra banda, i per ser essencialment moviment, no és ni tan sols concebible una mera comprensió racional del ritme sense sentir la força cinètica que condueix a l'acció, d'igual manera que no pot entendre's la dansa com una mera tècnica corporal desvinculada de l'impuls, l'emoció i el caràcter que li proporciona la música.

L'educació musical contribueix de forma decisiva a l'adquisició i el desenvolupament de les capacitats que es recullen en els objectius generals dels ensenyaments professionals de dansa, com ara: una millor comprensió de les relacions espaciotemporals i de la seva vinculació amb l'organització formal del llenguatge sonor; una correcta coordinació de moviments a través del sentit rítmic i una sensibilitat corporal per expressar amb la pressió necessària la dinàmica i el fraseig en relació amb l'exigència de l'estil.

Essent aquesta la finalitat de la música en el currículum de dansa, els continguts seran essencialment els mateixos que els que es troben a la base de la formació del músic. En el cas de l'alumnat de dansa, i atès l'essencial per a aquesta disciplina de la pràctica de conjunt, els esmentats continguts seran desenvolupats a través del cant, el moviment i la pràctica instrumental amb instruments de tècniques no complexes com a mitjans expressius propis de la pràctica musical de conjunt.

Al costat d'això, l'ensenyament de la música en els ensenyaments professionals de dansa ha d'ocupar-se de posar en contacte l'alumnat tant amb aquelles obres i autors pels quals els ballarins i coreògrafs de tots els temps han mostrat una predilecció especial, com per altres que puguin ser objecte de noves coreografies i, de forma molt especial, les que pertanyen a la creació musical contemporània, en associació amb la qual la dansa ha experimentat una enorme transformació tècnica i expressiva al llarg del segle xx.

Finalment, al costat de l'adquisició d'aquests coneixements han d'estimular-se i desenvolupar-se actituds de curiositat i interès per tot allò relatiu al significat de la música com a llenguatge artístic i mitjà d'expressió cultural dels pobles i les persones.

Objectius

L'ensenyament de Música en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- a) Adquirir una cultura musical suficient per al desenvolupament del

futur professional de la dansa.

- b) Relacionar els coneixements musicals amb els coneixements de la dansa.
- c) Relacionar l'època historicocultural amb la història de la dansa i la música.
- d) Valorar la música com a element coparticipatiu en la dansa.
- e) Identificar els diferents estils, períodes i formes musicals i la seva correlació amb la dansa.
- f) Relacionar la música d'altres cultures amb la dansa.
- g) Reconèixer les músiques de les danses folklòriques i saber-ne ubicar la procedència.
- h) Conèixer els compositors i composicions més significatius de la música clàssica, espanyola i contemporània i especialment la d'aquells autors que van escriure i escriuen específicament per a dansa.
- i) Identificar les diverses estructures que integren una obra musical.
- j) Reconèixer la forma musical de la metodologia d'una classe de dansa clàssica, contemporània i espanyola.
- k) Conèixer els grans ballets de repertori i ser capaç de fer-ne una anàlisi formal.
- l) Diferenciar els compassos binaris, ternaris, compostos i d'amalgama en el nivell auditiu.
- m) Identificar en el nivell auditiu les diferents dinàmiques i ritmes musicals.
- n) Comprendre en el nivell sensorial o auditiu les diverses formes, estructures melòdiques i harmòniques de la música clàssica, contemporània, espanyola i folklore.
- o) Identificar en el nivell auditiu les modulacions i cadències musicals típiques de la seva especialitat.
- p) Conèixer els ritmes més habituals de cada especialitat de dansa i la seva relació amb cada pas o combinació de dansa.
- q) Conèixer les noves tècniques musicals que estan presents en el desenvolupament de la dansa contemporània.
- r) Assolir un nivell bàsic de lectura d'una partitura.
- s) Adquirir la terminologia musical bàsica per al desenvolupament de la seva futura professió.
- t) Diferenciar les parts fortes i dèbils dels temps i compassos.
- u) Conèixer i reconèixer les síncopes i els contratemps.
- v) Adquirir el concepte de precisió musical i d'exactitud rítmica.
- w) Relacionar els moviments del cos amb la correspondència musical.
- x) Interpretar amb la veu i/o instruments un fragment musical.
- y) Expressar verbalment una idea musical, parlant o cantant.
- z) Desenvolupar la memòria musical.
- aa) Aprendre els fonaments de la improvisació musical.
- bb) Adquirir la capacitat d'interiorització de la música.
- cc) Conèixer els silencis, la seva importància i la seva utilització en la música, de manera particular en la contemporània.
- dd) Valorar la importància del silenci com a condició prèvia per a l'existència de la música i com element d'harmonia amb relació a un mateix i als altres, i prendre consciència de l'agressió que suposa l'ús indiscriminat del so.

Continguts

- a) Els grans períodes de la història de la música, formes i estils i la seva correspondència amb la història de la dansa.
- b) Estructures formals clàssiques.
- c) Estructures formals dels ballets de repertori.
- d) Anàlisi de les frases musicals de diverses obres d'estils diferents dins l'especialitat.
- e) Tècniques compositives més habituals (repetició, imitació, variació).
- f) Tipus de compassos i accentuacions rítmiques.
- g) Anàlisi de les frases, les modulacions i cadències de diverses obres.
- h) Els ritmes i les combinacions.
- i) Dinàmiques musicals.
- j) Melodia, accentuacions i fraseig.
- k) Terminologia musical, especialment dels termes més utilitzats en la dansa.
- l) Correspondència musical dels exercicis emprats habitualment en la metodologia d'una classe de clàssic, espanyol i contemporani.
- m) Retenció i memorització d'obres i/o fragments musicals.
- n) Mitjans audiovisuals.
- o) Pluralitat de la música actual, la d'altres cultures, l'aplicació de noves tecnologies en la música actual i la seva relació amb la dansa actual.
- p) Llenguatge musical i harmonia bàsics.
- q) Improvisació vocal sobre una melodia o ritme donats, individualment i en grup.
- r) Ús de la percussió en el cos i en instruments per acompanyar una dansa.

Críteris d'avaluació

- Detectar l'estil en l'audició d'una obra.
- Reconèixer el compàs en un fragment musical.
- Reconèixer el ritme en un fragment determinat.
- Analitzar formalment un ballet clàssic.
- Relacionar un fragment musical amb les seves aplicacions en una classe de dansa de les diferents especialitats.
- Mostrar la memòria musical.
- Emprar la terminologia musical.
- Traslladar una idea musical a la dansa i a l'inrevés.
- Realitzar improvisacions musicals sobre un motiu rítmic i/o melòdic donat.
- Interpretar, vocalment en col·lectivitat, fragments musicals.
- Llegir fragments musicals.

Assignatura: Anatomia Aplicada a la Dansa

El coneixement de l'anatomia sempre ha mantingut una estreta relació amb la tècnica de la dansa, com així ho prova l'interès creixent mostrat cap als mecanismes anatòmics i fisiològics que regeixen el moviment per part de ballarins, coreògrafs i mestres de dansa.

Les diferents àrees relacionades amb el moviment han estat recentment objecte d'importants estudis que han contribuït al progrés, gràcies a una aplicació intel·ligent dels coneixements adquirits, dels de totes aquelles activitats humanes, artístiques i esportives, en les quals el cos humà és, alhora, objecte i mitjà.

Si bé el desenvolupament de l'anatomia ha tingut des del seu origen un enfocament mèdic en la major part dels estudis i tractats, en l'aplicació a l'ensenyament de la dansa ha de prevaler una concepció funcional, i no merament descriptiva, de l'anatomia, que garanteixi el coneixement profund dels diversos aspectes relatius a l'aparell locomotor, l'acció dels músculs i de les articulacions, o el funcionament fisiològic de la musculatura i dels tendons, que permetin a tota hora desxifrar els senyals que aquests envien: dolor, fatiga, tensió, etc.

Així mateix, la presència de l'Anatomia aplicada a la Dansa persegueix inculcar en l'alumnat una concepció higiènica del cos, com a base per a la cura de la salut i la prevenció de les possibles lesions.

Per tant, l'estudi de l'Anatomia aplicada a la Dansa no ha d'enfocar-se des del punt de vista estàtic, sinó que ha de tenir com a objectius fonamentals el coneixement i la comprensió pràctica, no només teòrica, dels moviments corporals, que a tota hora permetin al ballarí o a la ballarina la facilitat de la seva execució tècnica per a la seva utilització en la dansa.

Objectius

L'ensenyament d'Anatomia aplicada a la Dansa en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- Adquirir els coneixements fonamentals de l'anatomia de l'aparell locomotor, la biomecànica i la fisiologia del cos humà que ens ajudi a fer un bon ús del nostre.
- Comprendre les especificats biomecàniques que regeixen els moviments dins la pràctica de la dansa.
- Reconèixer les possibilitats i els límits del cos humà, així com les possibles variacions morfològiques i estructurals en relació amb les exigències de la dansa.
- Prendre cura del propi cos, valorar-lo, respectar-lo i acceptar-lo per mantenir un bon estat de salut, forma física i benestar psicofísic com a persones i dins la pràctica de la dansa.
- Adquirir un llenguatge correcte, precís i comú en referència a les estructures anatòmiques, al moviment i al funcionament del cos humà.
- Analitzar anatòmicament la dinàmica dels principals passos de la dansa per tal de descobrir les seves característiques, les dificultats i els errors més comuns en la seva realització.
- Conèixer les lesions més freqüents en la pràctica de la dansa, així com la seva causa i adquirir pautes d'entrenament, prevenció i hàbits nutricionals adients que permetin un bon rendiment i una llarga durada de l'activitat professional.

Continguts

- L'aparell locomotor. Tipus d'ossos. L'esquelet. Palanques òssies. Les articulacions. Sistema d'estabilització articular. Eixos i plànols de moviment. Possibles alteracions dels eixos corporals. El múscul: fisiologia de la funció muscular. To, treball i fatiga muscular. Escalfament, refredament i estiraments.
- El sistema nerviós. Funció motora i sensitiva. Relació amb l'exterior: sentits. L'equilibri i les seves formes de percepció. Sensibilitat i memòria propceptiva.
- Estudi topogràfic i funcional, amb especial esment als moviments en dansa, de les diferents parts de l'aparell locomotor:

d) Cintura pelviana: estructures òssies, articulars i musculatura. Articulació coxofemoral: estructures òssies, articulars i musculars. Columna vertebral: estructures òssies, articulars i musculars. Biomecànica de l'eix corporal. Equilibri pèlvic anterior-posterior, lateral i rotacional: musculatura que el controla.

- Membre inferior: estructures òssies, articular i musculatura.
- El genoll. El turmell. El peu. Biomecànica dels moviments articulars. Moviments específics en la pràctica de la dansa.
- Cintura escapular i membre superior: estructures òssies, articulars i musculatura. Musculatura de l'extremitat superior lligada al tronc: moviments específics en la pràctica de la dansa.
- Anatomia i fisiologia de l'aparell cardiorespiratori. Entrenament aeròbic i anaeròbic. Preparació física.
- Anàlisi anatòmica i biomecànica dels moviments elementals en la dansa.
- Patologies més freqüents lligades a la pràctica de la dansa i mesures de prevenció.
- Higiene i salut.
- Nutrició, hidratació.
- Alteracions més freqüents lligades al procés de creixement.

Críteris d'avaluació

- Reconèixer i identificar l'anatomia fonamental de l'aparell locomotor, així com entendre el seu funcionament biomecànic.
- Entendre els mecanismes fisiològics del sistema cardiorespiratori i la seva importància en el rendiment físic.
- Entendre i analitzar els moviments elementals dins la pràctica de la dansa, descobrir les dificultats específiques i poder superar-les.
- Confegir unes pautes d'exercicis per tal d'assolir uns millors nivells de condició física, flexibilitat, resistència i força muscular.
- Adquirir els coneixements que permetin tenir consciència i reconèixer les característiques morfològiques del propi cos i ser capaç d'analitzar les dificultats personals i corregir-les.
- Descriure i poder utilitzar correctament els principis bàsics de nutrició i alimentació així com assolir una conducta vers el propi cos segons els principis de salut.
- Identificar i descriure les lesions més freqüents en la pràctica de la dansa, sistemes de prevenció i tractament inicial, així com la utilització d'embenatges terapèutics i protectors.

B) Assignatures pròpies de cada especialitat

ESPECIALITAT: DANSA CLÀSSICA

Assignatura: Dansa Clàssica

Després d'un procés que comença en la cultura europea occidental en els albars del Renaixement, el ballet cristal·litzat com a forma artística definida entre els segles xvii i xix. A partir d'aquí, s'estableix i universalitza l'anomenada avui comunament dansa clàssica, fonament de totes les expressions cultes del ball en la societat moderna.

La dansa clàssica o dansa acadèmica, en la seva concepció genèrica, és avui la disciplina universal que tot ballarí o tota ballarina ha de posseir per poder realitzar, crear o transmetre després qualsevol altre tipus de dansa escènica.

La seva tècnica és un vertader llenguatge del moviment rítmic humà, que s'adquireix, com a qualsevol altra forma o idioma d'expressió o comunicació, de manera gradual i progressiva.

El seu aprenentatge desenvolupa en l'alumnat el coneixement i domini del seu cos, fent d'aquest l'instrument d'expressió artística. L'execució i interpretació de la dansa clàssica o acadèmica suposa un total domini i preparació del cos perquè la pràctica dels diferents estils reflecteixi el seu valor estètic i adquireixi un missatge significatiu en l'artístic superant la mera cal·listènia.

La formació i el desenvolupament d'aquestes capacitats exigeix un llarg procés en el qual resulta imprescindible la sistematització de l'estudi, amb una dedicació diària que necessita la tutela permanent del professorat. Aquest procés d'ensenyament i aprenentatge, per les seves pròpies característiques espacials, es localitza sempre en l'àmbit de l'escola. Els continguts dels ensenyaments professionals de dansa persegueixen el domini dels elements fonamentals de la tècnica del ballet acadèmic, l'aprenentatge de la qual es va iniciar en els ensenyaments elementals amb la correcta col·locació del cos, que permet el desenvolupament d'una base sòlida de les qualitats físiques i expressives. La cèl·lula bàsica d'aquest procés d'ensenyament i aprenentatge és la classe de ballet, entesa avui en les seves diverses modalitats de complexitat i segons l'esquema històricament acceptat, barra i centre, que va tenir el seu origen en la definició manual de Carlos Blasis.

La classe s'organitza a l'entorn dels aspectes següents:

L'estirada i subjecció controlada de tot el cos.

L'elasticitat controlada de les articulacions de malucs i altres punts anatò-

mics.

El control, primer, i la flexibilitat, després, de l'esquena com a element axial bàsic.

El desenvolupament controlat de les resistències i musculació del cos i les extremitats inferiors.

El control de la pelvis.

El desenvolupament de la postura anomenada tècnicament 'en dehors' (rotació externa) com a punt de partida del vocabulari corporal del ballet.

El desenvolupament del peu quant a la força, estirament i capacitat com a punt de suport dinàmic, la seva utilització com a element de transició, pausa i descans.

El major domini del 'plié' (flexió de genolls) quant a elasticitat i estirada per la seva conveniència en l'obtenció d'un rendiment òptim de l'equilibri i la flexibilitat.

El domini de la coordinació interior i rítmica de tots els moviments (cap, braços i cames).

Descobriments del propi equilibri corporal.

Desenvolupament de l'ús dinàmic de l'espai en els exercicis, mitjançant la utilització progressiva de desplaçaments alhora que s'incentiva la coordinació de les parts del cos.

Aprenentatge de la respiració correcta tant en el temps com en la dinàmica específica de l'exercici per obtenir el seu màxim rendiment.

L'aprofitament òptim dels ensenyaments professionals de dansa proporciona al futur ballarí la preparació tècnica i artística capaç de situar-lo en condicions d'accedir al món professional. Així mateix, el ballet acadèmic imprimeix en el ballarí el rigor i les condicions tècniques d'obertura a altres expressions artístiques, entenent que, per la seva antiguitat i grau de maduresa en la didàctica, el ballet és el bressol històric natural de totes les branques de la dansa culta i escènica, independentment que, en les seves manifestacions artístiques terminals, apareguin diferenciades entre si.

Objectius

L'ensenyament de Dansa Clàssica dels ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- Controlar la correcta col·locació del cos tot permetent el domini de la coordinació i el desenvolupament de tots els moviments.
- Realitzar amb musicalitat i concentració l'execució de tots els moviments que configuren la dansa clàssica.
- Emprar els coneixements tècnics i estilístics de la dansa clàssica per tal d'aconseguir la qualitat necessària del moviment que permeti alhora arribar al màxim grau d'interpretació artística.
- Valorar la importància de l'espai com a element estètic i formal i ser conscients del paper que té la interpretació.
- Entendre les correccions del professorat com a part essencial del procés d'aprenentatge.

Continguts

- Coneixement de tots els passos que componen el vocabulari de la dansa clàssica així com la seva correcta execució d'acord amb els temps musicals, accents i coordinació de moviments.
- Desenvolupament del control de tot el cos, la dinàmica, l'atac de moviment i la respiració.
- Ús de l'espai.
- Interiorització de la música per tal de desenvolupar la sensibilitat artística amb l'elegància i l'energia que la dansa requereix.
- Desenvolupament de la sensibilitat musical com a premissa indispensable per a obtenir una qualitat de moviment òptima.
- Treball amb sabatilla de mitja punta i amb sabatilla de punta per a les noies.
- Treball tècnic de nois.
- Desenvolupament del perfeccionament tècnic i interpretatiu del gir i del salt.
- Desenvolupament de les capacitats creatives i de la improvisació a partir d'un fragment musical.
- Desenvolupament permanent de la memòria.

Críteris d'avaluació

- Conèixer i emprar tots els passos del vocabulari de la dansa clàssica i la seva aplicació tècnica.
- Realitzar els exercicis de la barra de ballet marcats pel professorat en el moment i amb l'acompanyament musical propi del nivell i demostrar el grau de maduresa de les capacitats físiques necessari per al domini de la tècnica de la dansa clàssica.
- Realitzar al centre exercicis d'adàgio marcats en el moment pel professorat per demostrar capacitat tècnica quant a l'equilibri, l'amplitud i l'elevació de les cames, la definició i la concreció de les posicions del cos a l'espai; la

coordinació, la col·locació i el moviment dels braços i del cap.

d) Demostrar el grau de maduresa de la seva personalitat artística, la seva musicalitat, l'expressivitat i la comunicació.

e) Realitzar al centre exercicis de girs marcats pel professorat en el moment per demostrar el domini de la tècnica de gir, la coordinació i el sentit del moviment a l'espai, així com la netedat, la definició i la precisió dels passos i dels enllaços.

f) Realitzar al centre exercicis de petits salts marcats pel professorat en el moment.

g) Demostrar el nivell tècnic adquirit en l'execució del salt; la força i l'elasticitat dels peus, el treball del 'plié' (elasticitat, impuls, fixació i caiguda); coordinació, accents musicals i musculars, elevació de malucs i subjecció del tors.

h) Realitzar al centre exercicis de bateria marcats pel professorat en el moment per tal de demostrar el grau d'execució i domini adquirit en la tècnica de petita bateria, de desenvolupament físic i muscular del 'en dehors' per a la bateria, la netedat, definició i concreció dels moviments de cames i peus; la coordinació i els accents musicals i musculars dels salts.

i) Realitzar al centre diversos exercicis específics per a nois marcats pel professorat en el moment.

j) Realitzar al centre diversos exercicis específics per a les noies en puntes marcats pel professorat en el moment.

k) Realitzar un exercici d'improvisació a partir d'un fragment musical tocat amb anterioritat pel pianista per demostrar el grau de maduresa de l'alumnat, en la plasmació de les imatges i les sensacions produïdes per una determinada música i expressades a través del moviment; el sentit creatiu, la sensibilitat i la musicalitat.

Tots els criteris d'avaluació han de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Dansa Contemporània

Objectius

L'ensenyament de Dansa Contemporània en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- Dominar el moviment i vocabulari segons els principis de les diferents tècniques de dansa contemporània i noves tendències, en totes les qualitats i matisos que requereix el professional de la dansa actual.
- Interpretar diferents estils coreogràfics utilitzant tècniques contemporànies amb la finalitat de desenvolupar les habilitats i la versatilitat tant artística com tècnica.
- Dotar i potenciar la qualitat del propi moviment mitjançant les diferents tècniques contemporànies desenvolupant les aptituds naturals, l'autocorrecció i la superació de reptes.
- Investigar i assolir a través de les diferents tècniques d'improvisació i composició les pròpies capacitats del llenguatge creatiu.
- Valorar, emprar i assimilar les aportacions que fan al llenguatge de la dansa les arts en general, com a llenguatges artístics que s'integren i interactuen en la creació del moviment.
- Entendre les correccions del professorat com a part essencial del procés d'aprenentatge.

Continguts

- Tècniques de dansa contemporània. La pràctica de l'aprenentatge de les tècniques de la dansa contemporània i de diferents estils acadèmics.
- Noves tendències. Investigació, coneixement i interpretació de les noves tendències de la dansa contemporània.
- Tècniques d'improvisació estructurada individual i col·lectiva, que motiven a l'alumne en la recerca, l'exploració i descobriment de les pròpies capacitats creatives i la sensibilitat cinestèsica.
- Tècniques de composició de moviment que mitjançant l'experimentació de la improvisació estructurada facin conquerir les habilitats de composició coreogràfica tant artística com tècnica.
- Desenvolupament permanent de la memòria.

Críteris d'avaluació

- Mostrar el procés de maduresa, les aptituds i recursos per aconseguir el nivell tècnic, artístic i el rendiment que li correspon.
- Treballar i perfeccionar la interpretació dels elements estilístics de cada una de les propostes de tècnica contemporània.
- Mostrar la creativitat i la sensibilitat artística en el moviment creatiu propi, de parella o de grup.
- Mostrar comprensió i capacitat de resposta davant dels conceptes exposats en les matèries de creació.

Tots els criteris d'avaluació han de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Danses de Caràcter**Objectius**

L'ensenyament de Danses de Caràcter en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- Conèixer i comprendre el vocabulari específic dels passos de dansa als diferents estils que componen les danses de caràcter.
- Enriquir el nivell cultural a partir del coneixement de les danses europees i espanyoles i els elements artístics que les componen, contribuint a desenvolupar la capacitat expressiva als diferents estils de dansa.
- Adquirir uns coneixements bàsics que permetin a l'alumne reconèixer distintes formes de dansa i aplicar l'estil de cada una en les coreografies clàssiques que introdueixen danses de caràcter.
- Conèixer les circumstàncies geogràfiques, culturals i socio-lògiques que han influït en cada regió, donant lloc a les diferents formes, estils i significats de les diferents danses folklòriques.

Continguts

- Coneixement dels passos de caràcter que formen part de la dansa espanyola i de les danses folklòriques de Rússia, Hongria, Polònia, Romania, Itàlia i Grècia en les seves dues formes: escènica i popular.
- Potenciació muscular a través de les diferents postures específiques 'en dedans' (rotació interna) de peus diferents a les de dansa clàssica. Utilització d'elements melòdics i rítmics de la música de caràcter correctament, així com la seva accentuació.
- Utilització correcta de l'espai per grups. Desenvolupament del control del cos per adquirir la tècnica, la dinàmica i la coordinació necessàries dins de cada estil de dansa.
- Coneixement de les coreografies més destacades dins de les danses folklòriques ja esmentades. Desenvolupament de les capacitats creatives.

Criteris d'avaluació

- Realitzar variacions d'escola bolera i danses folklòriques que representin les diferents característiques de la dansa espanyola, com per exemple: malaquenyas, seguidilles, boleros, jotes i fandangos. Amb aquest criteri es pretén comprovar que l'alumne coneix les diferències d'estil, de gràcia, de caràcter i de temperament de les danses espanyoles, així com els passos bàsics i l'estil característic de la dansa espanyola.
- Realitzar una dansa d'estil rus, així com exercicis a la barra i al centre amb els passos més característics de les danses russes. Amb aquest criteri es pretén comprovar que l'alumne coneix els passos bàsics i l'estil propi característic de les danses russes.
- Realitzar una dansa hongaresa (una 'csarda'). Amb aquest criteri es pretén comprovar que l'alumne coneix els passos bàsics i l'estil propi característic de les danses hongareses.
- Realitzar una dansa polonesa (a escollir entre masurca, polonesa, 'krakoviak' i 'oberek'), així com exercicis al centre amb els passos més característics de les danses poloneses. Amb aquest criteri es pretén comprovar que l'alumne coneix els passos bàsics i l'estil propi característic de les danses poloneses.
- Realitzar una dansa romana (l'hora i una altra d'origen pastoril). Amb aquest criteri es pretén comprovar que l'alumne coneix els passos bàsics i el característic estil de dansa romana.
- Realitzar una tarantel·la, així com petites variacions dins de l'estil italià, incloent els girs de tarantel·la i els accents amb pandereta. Amb aquest criteri es pretén comprovar que l'alumne reconeix la marcada diferència que hi ha entre les danses del nord d'Europa i les centreeuropees.

Tots els criteris d'avaluació han de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Pas a Dos**Objectius**

L'ensenyament de Pas a Dos en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- Aprendre els fonaments tècnics i artístics del pas a dos.
- Aconseguir el grau d'homogeneïtat i coordinació de moviments que permeti la compenetració tècnica entre ambdós ballarins imprescindible per assolir un resultat artístic de qualitat.
- Aconseguir una comprensió unitària del ritme perquè l'impuls anterior a qualsevol moviment tenguí una coordinació perfecta entre ambdós ballarins.
- Mostrar, en el cas dels alumnes barons, el control del pes del cos i la força necessària per poder realitzar el seu paper amb la qualitat tècnica i

artística necessària.

- Mostrar, en el cas de les alumnes, el control de l'equilibri sobre puntes per poder realitzar en parelles les diferents posicions en exercicis d'adagi, 'promenades' i girs.
- Conèixer el llenguatge i la tècnica necessària per a la correcta execució dels diferents passos del pas a dos.
- Interpretació del treball de pas a dos amb una execució fluida i depurada en variacions lliures, de repertori clàssic, tradicional, neoclàssic i contemporani, donant un marge d'improvisació a la capacitat expressiva dels alumnes.

Continguts

- Execució en parella dels diferents passos, analitzant la seva tècnica. Realització i sincronització dels exercicis que permetin un acoblament i comunicació en la parella.
- Anàlisi del paper que cada membre ha d'assumir en el ballet que s'executi. Exercicis d'enfortiment que permetin mantenir la correcta posició i emplaçament del cos del ballari per realitzar les diferents parts.
- Elevació de l'alumna a diferents suports i nivells (pit, espatlles i cossatge). Combinacions 'parell terra' amb mans a la cintura.
- Passos d'acoblament.
- 'Promenades'. Girs en les diferents posicions.
- Aixecaments a l'aire fins al nivell del pit i de les espatlles.
- Grans salts amb elevació de l'alumna amb els braços al cossatge.

Criteris d'avaluació

- Realitzar una variació que inclogui diferents combinacions 'a terra' amb posicions de l'alumna 'en l'air' i 'promenades en dehors' i 'en dedans'. Amb aquest criteri d'avaluació es tracta de comprovar el coneixement i el domini tècnic de l'alumne per a saber situar l'alumna al seu eix, estant pendent de la seva establilitat i controlant les diferents translacions del centre de gravetat de l'alumna.
  - Realitzar una variació que inclogui girs 'en dehors' des de la quarta posició i girs des d'una posició de 'rélevé' o 'tombé' i 'en dedans'. Amb aquest criteri d'avaluació es pretén comprovar si l'alumne ha assimilat i comprès la tècnica del gir del pas a dos, col·locació de mans, sincronització dels impulsos, etc., i que l'alumna és capaç de mantenir amb solidesa i subjecció el seu cos ajudant així l'alumne a situar-la en qualsevol desplaçament del seu eix d'equilibri.
  - Realitzar una variació amb elevacions 'en l'air', salts petits i elevacions fins al nivell del pit i de les espatlles. Amb aquest criteri d'avaluació es pretén observar que l'alumne és capaç d'utilitzar l'impuls del salt de l'al·lota, així com d'elevant-la i baixar-la suament i en eix fins al terra, i comprovar que l'alumna pot realitzar a l'aire la posició clara i prevista mantenint la col·locació i estètica de la dansa.
  - Realitzar una variació que inclogui un salt de l'alumna sobre el pit o l'espalla de l'alumne. Amb aquest criteri es tracta de comprovar la sintonització dels impulsos d'ambdós i l'aprenentatge tècnic d'aquests passos per a la seva execució.
  - Realitzar una variació que inclogui elevacions amb fixacions de posicions a l'aire amb els braços de l'alumne estesos cap a dalt. Amb aquest criteri d'avaluació es pretén comprovar la preparació física dels alumnes, amb la utilització del treball i la força de les cames i no de l'esquena, la sincronització dels impulsos d'ambdós i l'aprenentatge adquirit d'aquesta tècnica.
- Tots els criteris d'avaluació han de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Repertori**Objectius**

L'ensenyament de Repertori en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- Interpretar obres o peces del repertori de la dansa clàssica i/o neoclàssica amb naturalitat del domini tècnic i puresa de l'estil de l'obra.
- Interpretar papers de primer ballari/ina solista i balls de conjunt.
- Conèixer i diferenciar els ballets més significatius de les diverses èpoques i tendències artístiques tot aprofundint en la varietat d'estil i matisos.
- Relacionar els coneixements i les circumstàncies històriques amb la forma i l'estil interpretatiu.
- Mantenir la relació interpretativa adequada amb els altres participants de l'espectacle, ballant coordinadament per homogeneïtzar la pròpia actuació amb la del grup del qual es forma part i prioritzant l'espectacle sobre l'actuació individual.
- Valorar l'espectacle com un tot que necessita la participació coordinada dels diferents professionals i elements que hi intervenen.
- Mantenir una actitud crítica amb el propi treball i amb el dels altres, tot aportant valoracions que ajudin a millorar el treball del conjunt.
- Integrar els aprenentatges realitzats en les diferents matèries dels

ensenyaments professionals de dansa.

- i) Interpretar amb sensibilitat, musicalitat i personalitat, tot reconeixent l'actuació en la qual s'intervé com a única e irrepetible.
- j) Ser conscient de la importància de la preparació i cura del cos la vigília d'una representació escènica.
- k) Valorar artísticament l'espai teatral i les seves possibilitats per tal de proposar suggeriments i innovacions que afavoreixin la representació
- l) Utilitzar els diferents llenguatges que intervenen en un espectacle atenent la importància de la seva sincronització.
- m) Valorar i respectar el públic com a part de l'espectacle de dansa.
- n) Respectar l'organització del procés dels assaigs i valorar la importància de l'assaig general, tot col·laborant amb els professionals que hi participen.
- o) Respectar les estructures jeràrquiques de funcionament que regeixen en un espectacle i en el teatre on aquest es representa, així com l'autoritat del professor en el seu paper de director de la coreografia.
- p) Respectar el material escènic, vestuari i atrezzo, així com les instal·lacions generals del teatre, adoptant les mesures necessàries per a la conservació del material i la higiene.
- q) Valorar la importància i acomplir les indicacions sobre seguretat del professor o professional responsable del teatre.
- r) Entendre les correccions del professorat com a part essencial del procés d'aprenentatge.

Continguts

- a) Aprenentatge d'obres de repertori de diverses èpoques i tendències artístiques, tot aprofundint en la varietat d'estils.
- b) Coneixements tècnics i històrics dels ballets per a una correcta interpretació.
- c) Desenvolupament de la individualitat artística i del virtuosisme tècnic.
- d) Pràctica i interpretació del paper de primer ballari/ina, de solista i en balls de conjunt.
- e) Coneixement i valoració de les normes de comportament per ballar en grup.
- f) Anàlisi del caràcter de cadascun dels personatges per a realitzar una correcta interpretació dramàtica.
- g) Estudi de la interpretació dels diferents papers en relació amb l'estil i la forma requerits per l'obra triada.
- h) Desenvolupament de la individualitat artística i del virtuosisme tècnic.
- i) Pràctica i interpretació coreogràfica.
- j) Pràctica i interpretació de variacions de solistes i de primer ballari o ballarina.
- k) Pràctica de la tècnica del pas a dos clàssic i neoclàssic.
- l) Desenvolupament de les capacitats de la improvisació i la composició del pas a dos.
- m) Coneixement i aplicació de les normes de comportament per a ballar en grup.
- n) La presència escènica.
- o) La comunicació amb el públic.
- p) El procés d'una creació coreogràfica: organització, estructura i pautes de funcionament.
- q) Desenvolupament permanent de la memòria.

Criteris d'avaluació

- a) Interpretar amb sensibilitat, musicalitat i comunicació expressiva obres de repertori o de creació, tot seguint les directrius del professorat que actua com a coreògraf.
- b) Interpretar com a cos de ball, com a solista, i com a primer ballari/ina, tot demostrant en ambdós casos idèntic interès i cura en l'actuació.
- c) Mostrar coordinació i compenetració en el ball amb més d'una persona.
- d) Valorar l'espectacle com un tot i mantenir una bona relació interpretativa amb la resta de components del grup de ball.
- e) Mostrar la projecció i la presència escènica requerida en un espectacle professional amb el públic.
- f) Incorporar, amb creativitat i reflectint la pròpia personalitat, les indicacions i correccions suggerides en les evolucions coreogràfiques.
- g) Mostrar una actitud activa durant el període de creació i durant la representació d'un espectacle.
- h) Detectar les imperfeccions i els errors tècnics en l'execució dels moviments i cercar recursos per corregir-los.
- i) Valorar l'espectacle de dansa com un producte cultural i artístic i el públic com a receptor crític.
- j) Emetre valoracions crítiques del treball propi i del dels altres per a la millora de l'espectacle.

- k) Realitzar ordenadament les activitats prèvies a una actuació: escalfament, concentració, relaxació, memorització, i altres.
  - l) Mantenir l'actitud requerida en els assaigs, complint les normes de treball, tot respectant els horaris i pautes.
  - m) Tenir cura del material i respectar les normes de seguretat.
  - n) Valorar la higiene personal i tenir cura dels espais compartits.
- Tots els criteris d'avaluació han de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Història de la Dansa

La dansa és un fet quotidià i íntimament relacionat amb el moment històric, cultural i social en què es desenvolupa. En les seves tres vessants principals —lúdica, religiosa i escènica— ha tingut funcions específiques al llarg de la història, convertint-se finalment en un reflex, individual i col·lectiu alhora, de cada etapa que s'hi retrata.

Les bases sobre les quals se sostenen la tècnica, la dinàmica i l'estil de les danses clàssica i espanyola apareixen en el segle xv i es desenvolupen a partir del segle xvi, enriquint-se el vocabulari coreogràfic durant els segles xvii i xviii, sorgint a finals d'aquest una penúltima evolució que assolirà el seu apogeu en el període romàntic, i que segueix a tota hora una trajectòria paral·lela a la de la música.

A començaments del segle xx emergeix la més recent renovació, i, a partir d'aquest moment, apareix el que avui es denomina 'dansa contemporània' amb dos corrents relacionats encara que ben diferenciats: un europeu i un altre nord-americà.

Actualment conviuen a Espanya les tres formes de dansa, sempre diferents i amb una relació mútuament enriquidora.

A la formació del futur ballari, sigui quina sigui la seva especialitat, no només han d'abordar-se els aspectes tècnics i artístics de la dansa, sinó que, arribat un moment determinat, és imprescindible completar l'esmentada formació amb aspectes teòrics, i un dels primordials consisteix a accedir al coneixement de la trajectòria de la dansa a través de la història i la seva relació amb les altres arts (arquitectura, escultura, literatura, música, pintura), i l'entorn que l'envolta.

A mercè d'aquests coneixements, l'alumnat podrà apreciar en la seva justa mesura i situar en el context apropiat cada una de les peces de repertori que prendran vida pròpia en el moment de la seva interpretació, dotant-la de matisos i qualitats que, d'una altra manera, resultarien impossibles, mentre enriquirà el seu llenguatge coreogràfic per poder arribar a compondre noves obres.

Amb això, així mateix s'enriquirà notablement el patrimoni cultural del futur ballari professional, es fomentarà el respecte interdisciplinari i s'evitaran els anacronismes i les imprecisions interpretatives que condueixen, inevitablement, al deteriorament i a desvirtuar les obres coreogràfiques de repertori.

La Història de la Dansa ha de ser, doncs, una matèria que vinculi íntimament els aspectes teòric i pràctic d'un fet artístic, proporcionant la informació necessària per coadjuvar a la comprensió dels codis coreogràfics, fomentant, per tant, la creativitat en els futurs ballarins.

Objectius

L'ensenyament de la Història de la Dansa en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- a) Conèixer la realitat universal de la dansa i dels diferents gèneres al llarg de la història tot aprofundint en un recorregut específic per a cada especialitat.
- b) Adquirir les eines bàsiques per interpretar la dansa, familiaritzar-se amb el llenguatge de la dansa i adquirir esperit crític.
- c) Adquirir un coneixement de la història de la dansa en un recorregut generalista per a totes les especialitats i ubicar obres, autors, corrents i estils dins del context històric general.
- d) Pensar la dansa en un context articulat, de referències múltiples i a través d'àrees d'interès confluents com les arts visuals, la literatura i les arts escèniques.
- e) Adquirir i desenvolupar la capacitat d'ubicar qualsevol moviment o fet artístic i cultural en relació amb el context polític, social i de la història de les idees, en un enfocament sincrònic i diacrònic.
- f) Fer una síntesi cultural a partir del fet artístic de la dansa, essent capaç de valorar i interrelacionar els coneixements aportats per la mateixa amb al resta d'arts.
- g) Emprar fonts diverses per a l'obtenció d'informació sobre el fet de la dansa.

Continguts

- a) Components determinants i trets rellevants formals, estètics, d'estructura coreogràfica, d'estil i temàtica de cada una de les èpoques de la història de la dansa en relació amb el context històric.
- b) Àrees temàtiques relacionades: literatura, arts escèniques, música,

arts visuals, filosofia, antropologia.

- c) Danses rituals, ètniques.
- d) El folklore universal.
- e) El repertori universal de la dansa teatral i del teatre-dansa.
- f) Filmografia, videografia i documental.
- g) Itineraris de lectura.

Críteris d'avaluació

- a) Relacionar i explicar el concepte de dansa tenint en compte les diferents funcions en la societat i la relació amb l'home al llarg de la història.
- b) Identificar els elements que diferencien les diferents funcions de la dansa al llarg de la història.
- c) Identificar les obres més importants del repertori de la dansa tot justificant els elements que la vinculen a una època històrica i a un creador.
- d) Situar en un context històric una reflexió de la dansa a partir d'un text o d'un document crític.
- e) Resumir els components determinants i els trets rellevants tant formals, estètics, d'estructura coreogràfica, d'estil i temàtica de cada una de les èpoques de la història de la dansa, i posar-los en relació amb el context històric.
- f) Comentar de manera ordenada i rigorosa una obra coreogràfica tot relacionant-la amb el seu context històric.
- g) Fer recerca sobre peces coreogràfiques, creadors o períodes històrics, essent capaç de cercar les fonts pertinents, tot acotant-ho a un context històric i establint els vincles i les relacions amb altres arts.
- h) Exposar els trets principals dels diferents llenguatges artístics a partir d'un moviment estètic o tendència artística determinada.
- i) Valorar la diversitat de propostes estètiques vigents en la contemporaneïtat, essent capaç d'expressar un judici de valor personal ben fonamentat així com escoltar i respectar opinions diferents.

ESPECIALITAT: DANSA ESPANYOLA

La dansa cortesana espanyola segueix durant el segle xv les pautes europees, i és en l'esdevenir del segle xvi quan es desenvolupen en aquesta i en la dansa teatral unes característiques pròpies que les distingeixen de la dansa de la resta d'Europa, coincidint amb l'apogeu artístic, polític i militar que gaudeix el país, que desembocarà en el període d'eclosió de totes les arts que coneixem com el Segle d'Or.

La dansa espanyola aporta elements coreogràfics a la dansa francesa (treball de les cames a partir del cap del fèmur, moviment dels braços, elongació i separació de les puntes dels peus —actual 'dehors'—, salt, gran bateria, gir continuat amb la seva tècnica de cap, elevació de les cames, etc.), i influeix decisivament durant els dos primers terços del segle xvii en la dansa francesa. La seva posterior codificació significarà l'aparició de la dansa acadèmica, de la qual deriva directament la dansa clàssica.

La constant interrelació política, cultural i coreogràfica entre ambdós països i Itàlia té les seves lògiques conseqüències, així com el coneixement simultani d'ambdues disciplines pels ballarins espanyols, francesos i italians durant els segles xvii a xix. La seva cristallització donarà lloc a l'aparició del bolero durant l'últim terç del segle xviii, el desenvolupament del qual en el segle xix comportarà conseqüències tant ideològiques com coreogràfiques, constituint la referència, en l'actualitat, per a la denominació de l'escola espanyola de dansa, o escola clàssica espanyola que, a mitjan el segle xx, passa a anomenar-se Escola Bolera.

La diversitat i riquesa de la dansa en el folklore dins del territori espanyol, el constant intercanvi d'informació coreogràfica per tota la seva geografia i la seva íntima relació amb les danses cortesana i teatral, anirà conformant, a través dels segles, estils peculiars d'execució en una realitat pluricultural.

L'aparició a Andalusia, a partir de l'últim terç del segle xix, d'una variant de la dansa teatral que s'independitza i descendeix a espais més íntims (cafès cantants, reunions privades, 'tablaos'...) i que avui coneixem com a ball flamenc.

El tractament teatral dels diferents vessants que adopta la dansa a Espanya des de principis del segle xx, tant en versió de concert amb peces solistes i de conjunt, com en el gran format dels ballets amb desenvolupament dramàtic que necessiten un important nombre d'executants, adopta la denominació de 'dansa estilitzada', que en la vigència de la seva expressió incorpora aportacions tècniques i estètiques de llenguatges contemporanis en la dansa.

El conjunt d'aquestes realitats forma el que avui en dia coneixem com dansa espanyola, amb un vocabulari específic per a cada una de les formes que la componen i que exigeix una especial versatilitat per a la seva interpretació.

L'especial dificultat d'execució i interpretació inherents a la dansa espanyola la fan una especialitat que exigeix intensa preparació prèvia i una àmplia i sòlida base en tècniques diverses, sense les quals resulta impossible abordar d'una manera coherent l'obligada dissociació d'elements rítmics i dinàmics entre les parts superior i inferior del cos, que constitueixen part de la base de

l'estil espanyol.

L'acompanyament simultani de percussió executada pel mateix ballarí o per la mateixa ballarina, bé amb un instrument musical, com és el cas de les castanyoles en qualsevol de les seves variants, bé amb la percussió directa dels peus sobre el terra o amb la combinació de les dues possibilitats, és una altra dificultat afegida que requereix una preparació progressiva, no diferent a la de qualsevol altre instrument musical amb un treball personal a part de l'ensenyament tutelat.

A la formació del futur ballarí o de la futura ballarina no només han d'abordar-se els aspectes mecànics, artístics i estilístics de la dansa espanyola, sinó que, arribat un moment determinat, és imprescindible completar l'esmentada formació amb aspectes teòrics (històrics, musicals, anatòmics), que li aportaran la qualitat específica que farà possible la continuació d'una forma artística que constitueix un dels més preuats tresors que poseïm.

Per tot això, la dansa espanyola requereix una ubicació clara dins del sistema educatiu apareixent com a especialitat en els ensenyaments professionals, ja que en accedir-hi, l'alumnat de dansa posseirà la formació suficient per a poder abordar i superar les no poques dificultats, conseqüència de la varietat i riquesa de totes i cada una de les formes que componen aquesta especialitat.

Assignatura: Dansa Clàssica

1. Objectius

L'ensenyament de Dansa Clàssica en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- a) Aplicar la correcta col·locació del cos que permeti el domini de la coordinació i el desenvolupament correcte de tots els moviments.
- b) Saber utilitzar els coneixements tècnics i estilístics de la dansa acadèmica adquirits, per aconseguir la necessària qualitat del moviment que permeti assolir el màxim grau d'interpretació artística, en les diferents manifestacions de la dansa espanyola.
- c) Realitzar amb sentit rítmic i musicalitat l'execució de tots els moviments que configuren la dansa.
- d) Valorar la importància de l'espai com a element tant estètic com formal, i ser conscients del paper que té en la interpretació.

2. Continguts

- a) Estudi de la terminologia pròpia de la dansa clàssica, i la seva aplicació descriptiva de passos, combinacions d'aquests o balls.
- b) Desenvolupament de la correcta col·locació del cos que permeti una base tècnica sòlida, a fi d'abordar els diferents estils de la dansa espanyola.
- c) Coneixement de tots els passos que componen el vocabulari de la dansa acadèmica, i execució correcta d'aquests d'acord amb els seus temps musicals, accents i coordinació de moviments.
- d) Desenvolupament del control de tot el cos, la dinàmica, l'atac del moviment i la respiració.
- e) Utilització correcta de l'espai. Interiorització de la música per desenvolupar la sensibilitat artística amb l'elegància i energia que la dansa requereix.
- f) Desenvolupament de la sensibilitat musical com a premissa indispensable per a l'obtenció d'una bona qualitat de moviment.
- g) Desenvolupament del perfeccionament tècnic i interpretatiu del gir i del salt. Desenvolupament de les capacitats creatives.

3. Críteris d'avaluació

- 1) Conèixer i reconèixer tots els passos del vocabulari de la dansa clàssica, entenent la seva aplicació tècnica. Aquest criteri pretén comprovar que l'alumnat ha après el nom de tots els passos, la seva realització, les seves característiques i el seu significat tècnic en la dansa.
- 2) Realitzar una classe de dansa clàssica, que el professor marqui en el moment, amb tots els exercicis d'aquest nivell en el temps musical establert. Amb aquest criteri es pretén comprovar i avaluar el domini tècnic assolit i el grau de maduresa de la seva capacitat artística, a través de:
  - a) La col·locació del cos.
  - b) El desenvolupament muscular i flexibilitat.
  - c) Els accents musicals i musculars.
  - d) La coordinació de tots els moviments.
  - e) El domini de l'equilibri i el control del cos.
  - f) La precisió en la realització de tots els passos i les posicions de les cames, braços, tors i cap.
  - g) La precisió i definició de les direccions i desplaçaments.
  - h) La utilització de l'espai.
  - i) La respiració del moviment.
  - j) El domini de la tècnica de l'adagi, del gir, del salt (petits, grans i bate-ria).

k) La sensibilitat musical.

3) Improvisar individualment petites variacions de dansa partint de diferents formes musicals. Aquest criteri pretén comprovar el desenvolupament creatiu, l'expressió artística i la sensibilitat musical de l'alumnat.

4) Repetir i realitzar al centre els exercicis estudiats a la barra que el professor marqui en el moment, emprant correctament el temps musical, la coordinació, l'espai i les direccions. Amb aquest criteri es pretén comprovar si l'alumnat ha pres consciència del seu equilibri i de les direccions a l'espai, coordinant els moviments entre ells.

5) Realitzar petites variacions que incloguin desplaçaments per l'espai, marcats pel professor en el moment. Amb aquest criteri es pretén observar el sentit de l'alumnat respecte a l'espai, les dimensions i les direccions.

En tots els criteris d'avaluació s'ha de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Dansa Contemporània

1. Objectius

L'ensenyament de Dansa Contemporània en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- Adquirir els coneixements bàsics específics de les tècniques de dansa moderna i contemporània (tècniques d'estil, tècniques creatives).
- Conèixer i practicar els moviments de la dansa contemporània i les seves diferents qualitats i matisos, a la recerca d'una correcta execució tècnica i artística.
- Interpretar variacions de diferents estils, amb la finalitat de conèixer la gran varietat de formes de la dansa contemporània.
- Improvisar formes lliures de dansa amb sensibilitat creativa i sentit coreogràfic.
- Demostrar la versatilitat necessària per adaptar-se a les exigències que es deriven del caràcter interdisciplinari de la dansa contemporània.
- Conèixer la procedència de la nomenclatura de la dansa moderna i contemporània i el seu origen (tècniques d'estil, creatives).

2. Continguts

- Exercicis a terra (tombats, asseguts, genolls...).
- Exercicis de respiració i concentració.
- Noció de pes, la gravetat i l'acció de les forces físiques (centrífuga, centrípeta). Distensió muscular, desbloqueig de les articulacions.
- Ordenació de l'estructura esquelèticomuscular i connexió entre els seus segments.
- Consciència dels diferents punts de suport.
- Diferenciació entre paral·lel i 'en dehora'.
- Estudi de les contraccions, les espirals, les torsions.
- El terra com a suport per a l'escolta interior i la seva interacció amb l'exterior.
- Centre (de peu, plans, eixos, direccions, fronts...). Noció de verticalitat.
- Col·locació corporal. Sensibilització del centre de gravetat i la seva relació amb les extremitats.
- Possibilitats de moviment de la columna vertebral (vertical, rodona, lateral, torsió i espiral).
- Coordinació entre diversos segments del cos.
- Domini del pes.
- Equilibri i desequilibri.
- Caigudes i recuperacions.
- Amplitud gestual.
- Orientació en l'espai (focus i direccions), desplaçaments (centre i terra simultàniament).
- Coreografia (espai parcial i total).
- Estudi de petites variacions.
- Estudi de variacions de coreògrafs contemporanis presents en el repertori.
- Coordinació de totes les parts del cos.
- Ús correcte de l'espai.
- Desenvolupament de la sensibilitat plàstica.
- Pràctica de la improvisació lliure, amb i sense objectes, individual i en grup.

3. Criteris d'avaluació

1) Realitzar una classe (terra-centre), dirigida pel professor en les diferents tècniques reconegudes com a bàsiques en el món de la dansa moderna i contemporània (estils, creatives). Aquest criteri pretén valorar el coneixement bàsic de les diferents tècniques pròpies de la dansa moderna i contemporània (estil, creatives) i comprovar que l'alumnat ha après la base de la tècnica escolada, la seva realització, les seves característiques i el seu significat.

2) Improvisar individualment una variació lliure, a partir de diferents estils de música. Aquest criteri pretén comprovar el desenvolupament creatiu, l'expressió artística i la sensibilitat musical de l'alumnat, a partir de la improvisació individual.

3) Improvisar en grup una variació lliure, a partir de diferents estils de música. Aquest criteri pretén comprovar el desenvolupament creatiu, l'expressió artística i la sensibilitat musical de l'alumnat, així com la seva capacitat d'integrar-se en una improvisació col·lectiva.

4) Interpretar variacions de coreògrafs contemporanis presents en el repertori. Amb aquest criteri es pretén valorar la capacitat interpretativa de l'alumnat, i la seva identificació amb l'estil de la variació proposada.

En tots els criteris d'avaluació s'ha de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Dansa Estilitzada

1. Objectius

L'ensenyament de la Dansa Estilitzada en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- Demostrar la sensibilitat artística i els coneixements tècnics i expressius que capacitin per interpretar una dansa, tenint en compte la forma, caràcter, intenció, ritme i matisos (dinàmica) de l'obra musical.
- Improvisar amb sensibilitat artística i musical sobre una forma musical, tenint en compte: la seva forma, caràcter, intenció, ritme i matisos; utilitzant els instruments i llenguatges propis de les nostres danses.
- Interpretar amb naturalitat i domini tècnic, tant pel que fa als moviments com als instruments utilitzats (castanyoles, sabates, etc.) tenint en compte l'expressivitat i fidelitat a la música.
- Aconseguir el domini del cos i de la ment per utilitzar amb seguretat la tècnica i l'espai escènic per arribar a una concentració que permeti una interpretació artística de qualitat.

2. Continguts

- Realització d'exercicis fins a assolir la qualitat del moviment i l'expressivitat requerida quant a la fidelitat a la música: matisos, forma, intenció i 'tempo'.
- Realització de treballs d'improvisació, utilitzant les diferents formes musicals.
- Anàlisi del caràcter interpretatiu de la dansa, quant a l'obra musical i la seva coreografia.
- Interpretació de coreografies, individuals i col·lectives, amb el màxim domini de l'espai escènic, de la tècnica (moviment, castanyoles, 'zapateados', indumentària, etc.), de l'expressivitat, musicalitat, gràcia i naturalitat.
- Desenvolupament permanent de la memòria.
- Estudi de les obres dels principals compositors i coreògrafs espanyols.
- Anàlisi comparativa de les diferents interpretacions de les esmentades obres.

3. Criteris d'avaluació

1) Realitzar les variacions que marqui el professor, per al treball de l'adagi, els girs, els desplaçaments, l'allegro i els 'zapateados', amb els corresponents tocs de castanyoles que, sobre diferents fragments musicals, continguin la dinàmica, desplaçaments, musicalitat i estil característics. Aquest criteri pretén comprovar l'ús de l'espai, la qualitat i la musicalitat, tant dels moviments com de la interpretació de les castanyoles/ 'zapateados', així com la dinàmica i l'estil.

2) Interpretació d'una dansa de sabatilla. Aquest criteri pretén valorar el domini tècnic de l'alumnat, referent a la netedat de passos i la seva execució, la musicalitat i els matisos, i el caràcter, l'expressivitat i interpretació.

3) Interpretació d'una dansa de sabata. Aquest criteri pretén valorar el domini tècnic de l'alumnat, referent a la netedat de passos i la seva execució, la coordinació i fluïdesa tant del moviment com de les castanyoles i 'zapateados', i l'ús de l'espai.

4) Interpretació d'una variació de repertori. Amb aquest criteri es pretén valorar la capacitat artística de l'alumnat, així com la seva memòria i la seva assimilació del caràcter dramàtic del paper que representa a l'obra.

En tots els criteris d'avaluació s'ha de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Escola Bolera

1. Objectius

L'ensenyament d'Escola Bolera en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les com-

petències següents:

- a) Dominar el llenguatge i l'estil de l'Escola Bolera.
- b) Conèixer el repertori més significatiu de l'Escola Bolera.
- c) Interpretar les danses d'aquest repertori amb gràcia i naturalitat, domini tècnic, musicalitat, i caràcter i puresa d'estil.

2. Continguts

- a) Exercicis per adquirir la tècnica, dinàmica, coordinació i estil de l'Escola Bolera.
- b) Conèixer i executar tots els passos i moviments codificats en el llenguatge de l'Escola Bolera, tenint en compte la musicalitat i accents del moviment, així com la seva coordinació i correcte acompanyament de les castanyoles.
- c) Realització d'exercicis en relació amb la dinàmica, estil i caràcter de les danses de repertori i el seu correcte acompanyament de les castanyoles.
- d) Exercicis amb desplaçaments per a la correcta utilització de l'espai, tant individuals com en grup i semblant.
- e) Exercicis que permetin l'acoblament i comunicació per a les danses de parella.
- f) Estudi de les danses més representatives del repertori de l'Escola Bolera.
- g) Desenvolupament permanent de la memòria, la sensibilitat musical, la precisió i dinàmica tant del moviment com de les castanyoles, la respiració, la gràcia, el caràcter i l'estil.
- h) Interpretar danses del repertori, individuals, de grup i de parella.

3. Criteris d'avaluació

- 1) Realitzar les variacions que marqui el professor, sobre fragments musicals, amb passos de l'Escola Bolera que, amb els corresponents tocs de castanyoles, continguin la dinàmica, desplaçaments, musicalitat i estil característics. Aquest criteri pretén comprovar l'ús de l'espai, la qualitat i la musicalitat, tant dels moviments com de la interpretació de les castanyoles, així com la dinàmica i l'estil.
- 2) Interpretar i realitzar en el moment les coples que sobre seguidilles, bolero i la malaguenya dicti el professor. Aquest criteri pretén observar el domini tècnic i el coneixement del llenguatge de l'Escola Bolera.
- 3) Interpretar en públic dos balls del repertori de l'Escola Bolera, a lliure elecció de l'alumnat, un en grup o semblant i l'altre individual com a solista. Aquest criteri pretén observar que l'alumnat és capaç de gaudir de la dansa i mantenir una relació interpretativa i espacial amb la resta dels components del grup, sense perdre la qualitat del moviment, el caràcter i l'estil característics de l'Escola Bolera, així com la seva capacitat de comunicació amb el públic.

En tots els criteris d'avaluació s'ha de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Flamenc

1. Objectius

L'ensenyament de Flamenc en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- a) Adquirir i demostrar el domini de la tècnica del 'zapateado' en cada un dels diferents ritmes flamencs per realitzar una interpretació artística de qualitat.
- b) Utilitzar amb domini, facilitat i naturalitat la indumentària requerida: bata de cua, mantó, etc. (en el ball de dona).
- c) Interpretar els diferents pals flamencs amb tota la seva força expressiva.
- d) Improvisar en qualsevol dels 'pals' flamencs tenint en compte l'estructura, compàs i caràcter.
- e) Conèixer la importància del cant i del toc com a elements bàsics en la configuració d'un ball flamenc.
- f) Desenvolupar la capacitat d'observació i crítica de l'alumnat, de manera que sigui capaç d'expressar els seus judicis i opinions davant de les diferents manifestacions del flamenc.
- g) Conèixer el context històric i social en el que es desenvolupa el flamenc.

2. Continguts

- a) Estudi del ritme i quadratura del nombre de compassos que té una 'lletra' per al desenvolupament del cant que es requereix.
- b) Estudi del compàs, estructura, caràcters i expressió de cada forma del flamenc.
- c) Coneixement i domini dels ritmes, contratemps i estructures dels diferents 'pals' flamencs: alegries, taces, 'faruca', tangos, 'soleares', 'buleríes', 'siguiriyas', etc.

- d) Estudi de la realització del marcatge, 'escobilles' i insolències amb bata de cua.
- e) Realització d'exercicis per diferenciar les quadratures del compàs en relació amb el cant.
- f) Realització de treballs d'improvisació dins de les estructures del ball flamenc.
- g) Pràctica de la tècnica del 'zapateado', assolint un màxim de velocitat, matís i dificultat a les seves composicions. Estudi dels diferents balls flamencs, amb la musicalitat, domini tècnic, gust, caràcter i força expressiva que cada un requereixi.
- h) Estudi de l'origen i fonaments del flamenc: història, costums, intèrets, cants, significat social, etc.
- i) Desenvolupament permanent de la memòria. Estudi dels diferents complements que són utilitzats, en funció del ball flamenc que s'estigui estudiant, com ara: el ventall, el barret (home i dona), el bastó, la bata de cua, el mantó i la capa.

3. Criteris d'avaluació

- 1) Realitzar variacions de marcatges i 'zapateados' en els diferents ritmes flamencs, acompanyats amb la guitarra i el cant, utilitzant, en el cas de les alumnes, la bata de cua i el mantó. Aquest criteri pretén comprovar el coneixement i domini del compàs en els diferents ritmes del flamenc, el domini i facilitat de les alumnes en el moviment amb la bata de cua i el mantó, la claredat, força i matisos en els 'zapateados', i la quadratura del cant (lletra).
- 2) Interpretar un ball del repertori flamenc. Amb aquest criteri es pretén valorar el domini de la tècnica, de l'estil i del caràcter propi del ball, de la musicalitat i dels matisos, així com la capacitat artística de l'alumnat i la seva maduresa interpretativa.
- 3) Improvisar en un dels 'pals' flamencs. Amb aquest criteri es pretén comprovar el coneixement de l'alumnat dels diferents 'pals' del flamenc: la seva estructura, compàs, mesurada del cant (lletra).
- 4) Muntar dues variacions coreogràfiques, una per a home i una altra per a dona, utilitzant com a base un mateix pal del ball flamenc. Amb aquest criteri es pretén comprovar el grau de coneixement adquirit per part de l'alumnat quant a les característiques pròpies que comporta el ball d'home i el ball de dona.
- 5) Interpretar en públic com a solista un ball característic, a lliure elecció de l'alumnat. Aquest criteri pretén valorar la capacitat de comunicació amb el públic que posseeix l'alumnat.
- 6) Interpretar en públic un ball en grup o semblant, a lliure elecció de l'alumnat. Amb aquest criteri es pretén valorar la capacitat de l'alumnat per integrar-se en un grup i mantenir una relació interpretativa i espacial amb la resta dels seus components, sense perdre la qualitat del moviment, el caràcter i estil característics del ball flamenc, així com la seva capacitat de comunicació amb el públic.

En tots els criteris d'avaluació s'ha de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Folklore

1. Objectius

L'ensenyament de Folklore en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- a) Conèixer la diversitat i riquesa del nostre folklore, tant de la comunitat de les Illes Balears com de la resta de comunitats i adquirir un repertori de les danses més representatives.
- b) Conèixer les circumstàncies geogràfiques, històriques culturals i sociològiques que han influït en cada regió, donant lloc a les diferents formes, estils i significats de les nostres danses folklòriques.
- c) Saber interpretar danses característiques de cada regió.
- d) Situar i identificar el nostre folklore a través d'una mostra instrumental i/o ballada, o a través del vestit.
- e) Despertar el gust i interès per obtenir la màxima informació sobre el nostre folklore: vestits, costums, història, significat social.

2. Continguts

- a) Adquisició de les tècniques i estils de cada regió per a la interpretació de les seves danses.
- b) Estudi dels instruments de percussió amb què s'acompanya el ballarí en les diferents danses populars: castanyoles, 'pulgaretas', vieires, pals, etc.
- c) Realització dels passos amb els seus desplaçaments per l'espai en els balls individuals, per parelles i en grup.
- d) Estudi de la història de cada regió, autonomia o comunitat, dels seus costums, vestits, tradició i significat social de les seves danses més representatives.
- e) Interpretació de les danses més característiques del nostre folklore,

tant de la comunitat de les Illes Balears com de la resta de comunitats.

f) Desenvolupament permanent de la memòria.

3. Criteris d'avaluació

1) Identificar i interpretar les danses més representatives del folklore balear. Aquest criteri pretén comprovar el coneixement del alumnat dels punts bàsics més importants de les diferents danses com son: jota, bolero i fandango.

2) Interpretar i realitzar les cobles i variacions que en el moment marqui el professor, pertanyents al folklore espanyol més representatiu, acompanyant-se de l'instrument de percussió que la dansa requereixi. Aquest criteri pretén comprovar el coneixement i l'assimilació de l'alumnat dels passos, estils i caràcters de les nostres danses populars, així com dels instruments de percussió amb què s'acompanyen els dansaires.

3) Compondre i interpretar en grup una dansa sobre una música popular proposada pel professor. Aquest criteri pretén comprovar la capacitat de situar i identificar el nostre folklore a través d'una mostra musical, mostrant les seves característiques principals i la seva evolució per l'espai.

4) Identificar a través d'imatges de vestits folklòrics espanyols, oferts pel professor, el lloc al qual pertanyen, il·lustrant-los amb els comentaris que l'alumnat consideri pertinents. Aquest criteri pretén observar el grau de coneixement adquirit per l'alumnat sobre les circumstàncies geogràfiques, històriques, culturals i sociològiques del nostre folklore, així com la influència i condicionament que tant la indumentària com les anteriors circumstàncies configuren el caràcter, l'estil i la forma de ballar.

5) Interpretar una dansa folklòrica a lliure elecció de l'alumnat. Aquest criteri pretén comprovar la versatilitat tècnica i interpretativa de l'alumnat quant a forma, caràcter i estil.

En tots els criteris d'avaluació s'ha de comprovar, a més, la capacitat artística, la sensibilitat, la musicalitat i la comunicació expressiva.

Assignatura: Història de la Dansa

La dansa és un fet quotidià i íntimament relacionat amb el moment històric, cultural i social en què es desenvolupa. En les seves tres vessants principals —lúdica, religiosa i escènica— ha tingut funcions específiques al llarg de la història, convertint-se finalment en un reflex, individual i col·lectiu alhora, de cada etapa que s'hi retrata.

Les bases sobre les quals se sostenen la tècnica, la dinàmica i l'estil de les danses clàssica i espanyola apareixen en el segle xv i es desenvolupen a partir del segle xvi, enriquint-se el vocabulari coreogràfic durant els segles xvii i xviii, sorgint a finals d'aquest una penúltima evolució que assolirà el seu apogeu en el període romàntic, i que segueix a tota hora una trajectòria paral·lela a la de la música.

A començaments del segle xx emergeix la més recent renovació, i, a partir d'aquest moment, apareix el que avui es denomina 'dansa contemporània' amb dos corrents relacionats encara que ben diferenciats: un europeu i un altre nord-americà.

Actualment conviuen a Espanya les tres formes de dansa, sempre diferents i amb una relació mútuament enriquidora.

A la formació del futur ballari o de la futura ballarina, sigui quina sigui la seva especialitat, no només han d'abordar-se els aspectes tècnics i artístics de la dansa, sinó que, arribat un moment determinat, és imprescindible completar l'esmentada formació amb aspectes teòrics, i un dels primordials consisteix a accedir al coneixement de la trajectòria de la dansa a través de la història i la seva relació amb les altres arts (arquitectura, escultura, literatura, música, pintura), i l'entorn que l'envolta.

A mercè d'aquests coneixements, l'alumnat podrà apreciar en la seva justa mesura i situar en el context apropiat cada una de les peces de repertori que prendran vida pròpia en el moment de la seva interpretació, dotant-la de matisos i qualitats que, d'una altra manera, resultarien impossibles, mentre enriqueix el seu llenguatge coreogràfic per poder arribar a compondre noves obres.

Amb això, així mateix s'enriqueix notablement el patrimoni cultural del futur ballari professional, es fomentarà el respecte interdisciplinari i s'evitaran els anacronismes i les imprecisions interpretatives que condueixen, inevitablement, al deteriorament i a desvirtuar les obres coreogràfiques de repertori.

La història de la dansa ha de ser, doncs, una matèria que vinculi íntimament els aspectes teòric i pràctic d'un fet artístic, proporcionant la informació necessària per coadjuvar a la comprensió dels codis coreogràfics, i fomentant per tant la creativitat en els futurs ballarins.

1. Objectius

L'ensenyament de la Història de la Dansa en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

a) Apreciar i valorar el significat de les diferents definicions de la dansa a

través de la història i la seva repercussió en el fet coreogràfic.

b) Valorar la dansa com a vehicle de comunicació d'idees i sentiments.

c) Valorar i respectar els diferents tipus de dansa a través de la història.

d) Conèixer i valorar la dansa tradicional, tant de la comunitat de les Illes Balears com de les comunitats veïnes, i la seva situació dins del panorama estatal.

e) Conèixer les característiques rítmiques i dinàmiques, i les possibilitats i recursos expressius de la dansa a les diferents èpoques i estils en relació amb les formes musicals i poètiques corresponents, per aconseguir una interpretació de qualitat tant de qualsevol peça de repertori com en la improvisació sobre un tema coreogràfic.

f) Conèixer d'una forma bàsica els diferents suports coreogràfics que s'han succeït a través de la història: notació, filmació i ús de l'ordinador.

g) Apreciar i valorar la incidència de la indumentària i del calçat en l'evolució de la dansa.

h) Conèixer i valorar les relacions de la dansa amb la resta de les arts (arquitectura, escultura, pintura, música i literatura), i la seva incidència en el lèxic i els codis coreogràfics, la creativitat i l'evolució de la tècnica.

2. Continguts

a) Concepte de dansa en les diferents etapes de la història.

b) Els grans períodes de la història de la dansa: formes, estils i elements coreogràfics; la seva evolució i la seva correspondència amb les formes musicals.

c) La dansa tradicional de la comunitat de les Illes Balears i les seves relacions amb la dansa de les comunitats veïnes: situació general de la dansa tradicional.

d) Relacions entre la dansa i les altres arts.

e) Evolució del lèxic i dels codis coreogràfics; significat de cada terme a través de la història.

f) Suports coreogràfics, des de la notació al vídeo i els nous suports informàtics.

g) Incidència de la indumentària i del calçat quotidià, de tall, de ball i de teatre.

h) Creadors, transmissors i intèrprets.

3. Criteris d'avaluació

1) Conèixer i distingir els diferents conceptes de dansa en les diferents etapes de la història, entenent les seves similituds i diferències. Aquest criteri pretén comprovar el nivell de comprensió de l'alumnat relatiu a l'evolució, a través de la història occidental, dels diferents conceptes que han caracteritzat la dansa i el ball.

2) Establir de forma esquemàtica els grans períodes de la història de la dansa: formes, estils i elements coreogràfics; la seva evolució i la seva correspondència amb les formes musicals a partir del Renaixement. Aquest criteri pretén comprovar el desenvolupament de la capacitat de l'alumnat per establir les línies generals de l'esdevenir de la dansa a partir del moment històric i artístic conegut com a Renaixement, així com les principals formes, estils i elements coreogràfics que evolucionaran paral·lelament a les formes musicals.

3) Establir les analogies i diferències entre els llenguatges coreogràfics, parlat i musical (so/moviment, paraula/compàs, musical/pas, frase gramatical/frase musical/frase coreogràfica), a Europa des del segle xvii. Aquest criteri pretén comprovar la capacitat de l'alumnat per relacionar la dansa, la música i el llenguatge com diferents disciplines que comporten codis de comunicació, estructurats i paral·lels, amb la seva evolució des del segle xvii.

4) Conèixer i apreciar les relacions entre la dansa i les altres arts. Aquest criteri pretén comprovar el desenvolupament de la capacitat de l'alumnat per apreciar la dansa com un fenomen polièdric, situar-la dins del context general de les arts i de la història, així com establir les seves relacions amb les arts que tracten el volum i la imatge (arquitectura, escultura, pintura), el ritme i el so (música) i el llenguatge (literatura).

5) Conèixer i apreciar l'evolució de la terminologia de la dansa i la pròpia evolució coreogràfica; valorar la importància del significat de cada terme a través de la història. Aquest criteri pretén comprovar el desenvolupament de la capacitat de comprensió de l'alumnat sobre el significat dels principals termes coreogràfics, i la seva evolució a partir dels tractats de dansa del segle xvii al xix (en els casos de la dansa acadèmica i espanyola), i la seva pervivència durant el segle xx, així com relacionar-los amb l'aparició de nous termes.

6) Conèixer i avaluar la incidència de la indumentària i del calçat en la dansa a través de la història: la indumentària i el calçat quotidià, de cort, de ball i de teatre. Aquest criteri pretén comprovar el desenvolupament de la capacitat de comprensió i relació de l'alumnat sobre la incidència que la indumentària (vestit i calçat), ha tingut en l'evolució de la dansa, tant des del punt de vista tècnic com estètic.

7) Creadors, transmissors i intèrprets. Aquest criteri pretén comprovar el desenvolupament de la capacitat de comprensió i relació de l'alumnat sobre la decisiva importància del factor humà al progrés i pervivència de la dansa, mate-

rialitzat en el constant flux d'informació coreogràfica per Europa i Amèrica a través dels mestres, coreògrafs i intèrprets.

Assignatura: Història de la Dansa Espanyola

1. Objectius

L'assignatura de la Història de la Dansa Espanyola en els ensenyaments professionals de dansa ha de tenir com a objectiu contribuir a desenvolupar en l'alumnat les competències següents:

- Valorar la dansa espanyola com vehicle d'expressió d'idees i sentiments.
- Valorar i respectar les quatre formes de la dansa espanyola: Escola Bolera, flamenc, folklore i dansa estilitzada.
- Conèixer i diferenciar els elements característics de les quatre formes de la dansa espanyola (estils, recursos expressius, característiques rítmiques i musicals), en relació amb la seva evolució històrica en benefici de la qualitat interpretativa.
- Conèixer i valorar les relacions de la dansa espanyola amb la resta de les arts (arquitectura, escultura, pintura, música i literatura), així com la indumentària i la seva incidència en la creativitat i l'evolució de la tècnica.
- Conèixer els principals intèrprets i coreògrafs de la dansa espanyola, així com el repertori més representatiu.
- Conèixer els compositors de música clàssica espanyola que han contribuït al desenvolupament de la dansa estilitzada, així com les principals obres musicals que en conformen el repertori. Conèixer els guitarristes i 'cantaores' més importants de la història del flamenc. Conèixer la música popular més representativa de l'Escola Bolera i el folklore.

2. Continguts

- La dansa espanyola en els diferents períodes històrics.
- Naixement del folklore, de l'escola bolera, del flamenc i de la dansa estilitzada, així com posterior desenvolupament fins a l'actualitat.
- Anàlisi dels elements comuns i diferenciadors de les quatre formes de la dansa espanyola.
- Estudi de l'evolució de la indumentària. Relació de la dansa espanyola amb les altres arts.
- Principals intèrprets, coreògrafs i compositors de la dansa espanyola.
- Coneixement del repertori més representatiu de la dansa espanyola.

3. Criteris d'avaluació

- Conèixer els diferents períodes de la història de la dansa espanyola. Aquest criteri pretén comprovar el nivell d'assimilació de l'alumnat relatiu a l'evolució històrica de la dansa espanyola.
- Diferenciar les formes de la dansa espanyola i conèixer el seu desenvolupament al llarg de la història. Aquest criteri pretén comprovar el nivell de comprensió de l'alumnat relatiu als diferents conceptes que caracteritzen a les quatre formes de la dansa espanyola i el coneixement de l'evolució d'aquesta a través de la història.
- Conèixer i apreciar les relacions de la dansa espanyola amb les altres arts, així com amb la seva indumentària. Aquest criteri pretén comprovar el desenvolupament de la capacitat de l'alumnat per apreciar la dansa espanyola com un fenomen polièdric, situar-la dins del context general de les arts i de la història, i establir les seves relacions amb les arts que tracten el volum, la imatge, l'estètica (arquitectura, escultura i pintura), el ritme, el so (música) i el llenguatge (literatura).
- Conèixer els principals intèrprets i coreògrafs de la dansa espanyola i les coreografies de repertori més representatives d'aquesta. Amb aquest criteri es pretén comprovar el coneixement de l'alumnat en relació amb les figures més representatives i la seva influència en l'evolució de la dansa espanyola i entendre millor el seu llenguatge actual. Es pretén potenciar l'admiració i el respecte que constitueixen els orígens de la dansa espanyola.
- Conèixer els principals compositors de música clàssica espanyola, els guitarristes i 'cantaores' més importants de la història del flamenc i la música popular més representativa de l'Escola Bolera i el folklore. Amb aquest criteri se pretén comprovar el coneixement de l'alumnat en relació amb els compositors i intèrprets més representatius, així com les principals obres que conformen el repertori de les diferents formes de la dansa espanyola.

CONSELLERIA DE SALUT I CONSUM

Num. 12013

Decret 52/2011, de 20 de maig, pel qual es regula l'actuació del personal d'infermeria en l'àmbit de la prestació farmacèutica del sistema sanitari públic

L'apartat 48 de l'article 30 de la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, atribueix a la Comunitat Autònoma la competència exclusiva en l'organització, el funcionament i control dels centres sanitaris públics i dels serveis de salut; la planificació dels recursos sanitaris, la coordinació de la sanitat privada amb el sistema sanitari públic i la promoció de la salut en tots els seus àmbits, en el marc de les bases i la coordinació general de la sanitat; i l'ordenació farmacèutica, d'acord amb el que disposa el número 16 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució.

Altrament, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, l'article 31.4 de l'Estatut assigna a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears el desplegament legislatiu i l'execució en matèria de salut i sanitat.

Quant a la normativa bàsica estatal, l'article 77.1 de la Llei 29/2006, de 26 de juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris, modificat per la Llei 28/2009, de 30 de desembre, faculta el personal d'infermeria perquè, de forma autònoma, puguin indicar, usar i autoritzar la dispensació de medicaments no subjectes a prescripció mèdica i els productes sanitaris, mitjançant la corresponent ordre de dispensació.

Així, en aquest Decret es regula l'actuació del personal d'infermeria en l'àmbit de la prestació farmacèutica del sistema sanitari públic de les Illes Balears, per tal de desenvolupar les facultats que aquests professionals sanitaris tenen reconegudes per a la dispensació de medicaments i productes sanitaris no subjectes a prescripció mèdica. En aquest sentit, cal dir que un dels principis bàsics que sustenta aquesta norma és el de cooperació multidisciplinària, previst en la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries, l'article 9.1 de la qual estableix que l'atenció sanitària integral suposa la cooperació multidisciplinària, la integració dels processos i la continuïtat assistencial, i evita el fraccionament i la simple superposició entre processos assistencials atesos per diferents titulats o especialistes. Així mateix, aquesta Llei prescriu que les actuacions sanitàries en els equips de professionals s'han d'articular atenent els criteris de coneixements i la competència dels professionals que els integren, depenent de l'activitat concreta que s'hagi de dur a terme, de la confiança i del coneixement recíproc de les capacitats dels seus membres i dels principis d'accessibilitat i continuïtat assistencial de les persones ateses.

Per una altra banda, en l'article 7.2 de la Llei 44/2003, de 21 de novembre, s'estableix que pertoquen als diplomats universitaris en infermeria la direcció, l'avaluació i la prestació de les cures d'infermeria orientades a la promoció, al manteniment i a la recuperació de la salut, i també la prevenció de malalties i discapacitats.

Pel que fa a l'àmbit d'actuació dels especialistes en infermeria obstetrico-ginecològica, la Directiva europea 2005/36 CE, del Parlament i del Consell, de 7 de setembre de 2005, la transposició de la qual s'ha fet per mitjà del Reial decret 1837/2008, de 8 de novembre, determina que aquells tenen facultats — amb els mitjans tècnics i clínics adequats — per al diagnòstic, la supervisió, l'assistència de l'embaràs, del part, del postpart i dels nous nats normals.

A més, el Reial decret 1718/2010, de 17 de desembre, sobre la recepta mèdica i les ordres de dispensació, estableix un nou marc jurídic que possibilita aprofundir en la millora de l'ús racional dels medicaments alhora que contribueix a simplificar la tasca dels professionals sanitaris i reforça les garanties de la ciutadania.

En conseqüència, aquest Decret té com a objectius fonamentals la seguretat i el benefici dels pacients mitjançant l'exercici de la pràctica professional del personal d'infermeria — tant en l'àmbit de les cures generals com en el de les especialitzades — que implica necessàriament l'ús de medicaments i productes sanitaris no subjectes a prescripció mèdica. Per tant, per al sistema sanitari públic de les Illes Balears és d'interès que aquest ús es gestioni de manera ordenada per mitjà dels procediments i dels requisits exigibles.

Per tot això, a proposta del conseller de Salut i Consum, d'acord amb el Consell Consultiu, i havent-ho considerat el Consell de Govern en la sessió de dia 20 de maig de 2011,

DECRET

Article 1

Objecte i àmbit d'aplicació

L'objecte d'aquest Decret és regular les actuacions específiques del personal d'infermeria en l'àmbit de la prestació farmacèutica del sistema sanitari públic de les Illes Balears.